

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

Előfizetési árak:		Feljelölés szerkesztő:	Főmunkatárs:	Magánhirdetések legutányosabban, árszabály szerint.
Égész évre	4 frt	Felér János.	Révész Lajos.	Hivatalos hirdetések díja: 100 szög 2 frt. ezenül minden megkezdett száz szónál 50 krral több.
Fél évre	2 „	Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.		Lapunk számára hirdetőket elfogad a „Reuter Irgyónök és a Mag. Távir. Iroda” hirdetői irodája Budapest, Gramscz-nic 1. szám.
Negyed évre	1 „	A lap szemléi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előzetesek a kiadóhivatalra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők		

Nemzeti chauvinizmus.

A magyar kultúra rohamos fejlődésének ellenségei szeretik szemünkre hányni, hogy chauvinisták vagyunk. Sőt mi több, itt a Felvidéken nem egy velünk tartó hazafi találta, a ki elfélti erősebb nemzeti irányú törekvéseinket. Rosz néven veszik tőlünk, ha sürgejük, hogy a címfeliratoknak magyarul kell felírva lenniök s nem németül. Ők a német feliratokban nem látnak semmi okot a megbotránkosásra. Rosz néven veszik tőlünk, ha helytelenül észrevételel teszünk a kis gyermekek idegen nyelven való nevelése ellen. Rosz néven veszik, ha azt kívánjuk, hogy csak azon társadalmi mozgalmakat támogassák, melyek kizárólag a magyar kultúra megismosítására irányozvák. Rosz néven veszik, ha sürgejük, hogy a magán és nyilvános érintkezés nyelve kizárólag a magyar nyelv legyen, stb.

Pedig helytelenül. Mert chauvinizmus nélkül soha sem fogunk nemzeti kultúrát teremteni és sohasem fogunk a nemzeti irodalomnak és művészetnek népszerűséget szerezni. Már pedig minden igazi hazafinak erre törekedni, erkölcsi kötelessége. A nemzeti chauvinizmus tehát sine qua non-nak tartjuk, mely nélkül nem lehet hazafiságunk lőkeletes.

Szolgálunk mindjárt példával is. A franciák irodalma és művészete soha sem emelkedhetett volna mai fokára a francia chauvinizmus nélkül. A németek politikai egysege sohasem létesülhetett volna a német chauvinizmus nélkül. Az angolok világkereskedelme nem maradhatott volna angol a nemzeti chauvinizmus nélkül.

Megengedjük, hogy Magyarországon a túlhajtott chauvinizmus idézett már elő kellemetlenségeket, amennyiben itt-ott provokálta a nemzetiségek érzékenységét, de az a józan nemzeti chauvinizmus, a mely nélkül nagygyvá nem lehet egyellen egy nemzet sem, még ma csak egyesek sajátsága, és nem olyan általános közkinccs, mint kellene lennie s azért azt még mindig inkább szívatunk, mint lohasztanunk kell.

Ha jól szemügyre vesszük a Felvidék politikai, társadalmi, irodalmi és művészeti jelen-

ségeit, azonnal szemünkbe ötlük, hogy a nemzeti chauvinizmus csak kis térré szorítkozik, ellenben a közöny általános.

Hasonlítsuk csak össze a külső jelenségeket, melyeket e tekintetben észlelhetünk, a külföldi tapasztalatokkal, s mindjárt látni fogjuk hátramaradottságunkat.

Franciaországban és Németországban mindennapi eset, hogy a francia illetve német katonákat az utcákon minden különösebb ok és alkalom nélkül megéjzeni a nép; mindennapi dolog, hogy a nemzeti lobogó előtt töveget emel a tömeg: míg nálunk ugyanez hány-szor történik meg?

Mikor a francia az ő nemzeti himnuszát hallja, bárhol, a világ bármely zugában, székeről felemelkedik s azzal fejezi ki tiszteletét és ragaszkodását nemzeti szimbóluma iránt. És a magyar ember ugyan hány-szor hallgatja végig állva a Szózatot, vagy a Rákóczy-indulót?

A francia chauvinizmus a francia irodalomban megörökítette nemcsak a francia történelmet s a mai társadalmat, hanem Páris minden utcáját, terét, templomát is, úgy, hogy a Madelainetől a Morgue rongyos putrijáig, minden párisi épületnek és helynek európai hírt szerzett a francia írók chauvinizmusa, míg a magyar írók nagy tömegéből nemcsak hogy a hazafias érzék, hanem még a lokal-patriotizmus is hiányzik.

Talán ez a hasonlat nagyon kicsinyes dolognak tűnik fel az előtt, a ki nagy politikai irányzatoknak és a nemzeti áramlatoknak legapróbb megnyilatkozási formája iránt nem bír kellő megfigyelő képességgel; a kinek tekintete csak a felületen jár s a ki a részleteket kicsinyli. Pedig az a sok apró jelenség, mely magában véve észrevétlenül rohan el sokak előtt, összegyűjtve fényes dokumektum arra, hogy politikai és társadalmi, irodalmi és művészeti világunk igen nagy részét még nem járta át a nemzeti szellem, hogy teljesen rányomódhatott volna irodalmunkra és művésztünkre s hogy viszont irodalmunk és művésztünk még nem vont be körülöttünk minden tárgyalt, személyt és eszmét a nemzeti chauvinizmus zománcával.

A nemzeti chauvinizmus szellemének kell áthatni nagy Magyarországon, különösen pedig nemzetiségek lakta vidékein mindent és mindenkit. Ez kell, hogy közelebb hozza a politikát, az irodalmat és a művészetet a magyar társadalomhoz, kell hogy a nemzetiségek által lakott vidékek magyar emberei és jó hazafiai közt a kölcsönös érintkezést nagyobbá tegye.

Ha a nemzeti chauvinizmus érzete általános lesz az országban, akkor melegebb lesz a ragaszkodás a Felvidék szélesebb rétegeiben a F. M. K. E. iránt, azon egyesület iránt, melyben a nemzeti szellem megnyilatkozik, s viszont ebben is erősödik ennek a szellemnek a megnyilatkozása.

Bármennyire tiszteljük is a Felvidék lakosainak szokásait és nyelvét, melyet a család körében használnak, mégis az a meggyőződésünk, hogy azoknak, kik a társadalmi életben előkelő helyet foglalnak el, át kell hatva lenniök a nemzeti chauvinista szelleműtől.

Nemzeti chauvinizmus nélkül nincs nemzeti kultúra, s nemzeti kultúra nélkül nincs magyar nemzeti állam.

S ki vehetné tőlünk rosz néven, ha minden igyekezetünkkel kiakarjuk küszöböltetni a ferde szokásokat, ha teljes erőnkkel ostromozzuk a német feliratokat s tért követelünk a magyar nyelv általános használatának?

Vilmos főherceg halála.

Megrendítő baleset hírt vitte a táviró világszerte július hó 29-én. Az uralkodóház egyik tagjának, ki magas állása mellett mint ember és katonai is egyaránt betöltötte hivatását, és mindenütt a rokonszenv és tisztelet tárgya volt, tragikus halála fájdalmas visszhangot keltett mindenütt a monarchiában, s Ausztria és Magyarország népe őszinte részvételt fogja megosztani uralkodójának gyászát, ki az elhunyt férjében szeretett rokonát s hadserégének egyik vezérét veszítette el.

Mert bár Vilmos főherceg nem tartozott a közélet ismert alakjai közé, a hír nem hordozta őt ezer hangú szaján, sem a népszerűség nem himbálta csapongó hul-

lúzes vöd tenyészetére, — megöngyilkoltak egymást. — A cserepes legény oltotta ki egy teljesen kifogastalan pisztoly durranással — gyorsan lüktető kis szívének irányozva — az andaluziai szépséget, aztán egy patent lövés-sel a maga haborgó szívét csitította el, azt a vergődő szívet, mely e földön a szerelmet már föltalálta, de el nem érthette. Esetük világos volt. Kétségtelenül szerelmi tragédia forgott szóban. Hisz az öngyilkosok a hangulatkéltre olyan rózsaszínű levelet hagytak hátra szerelmi végrendelekükkel és annak a mohó vágyának érzését, mely a halálnak jegyezte el őket, olyan közvetlen megírták, hogy ha ez az eset nem a századvégi spleenes korban, hanem a troubadorok idejében esik meg: koboz, harfan és lanton ezt pöngétték volna je lentekeny köny-fogyasztás között. De ma? . . . Ma már a mi eltoppult ideg-ducunkat az ilyen „esetek” nem csiklandoztatják: a török allam-sorsjegy bőzei esése hasonlíthatatlan, észrevehetőbben rezgett idegszálainkat.

Voltaképpen Ledényinek, a novelláirónak képezte az eset szakbéli ágát és magragada üstökénél fogva. Ő egy novelláját látta dramailag, az életben megcsinálva és zajosan beszélt.

Igenis a szerelm az emberben örök és minél ritkább a szerelmi drámák, annál megrazobban bizonyítják az egyes esetek a szerelm hatalmat. A hitlenség emberi nyelvése. De a szerelm tagadni nem szabad, mert a ki tagadná, az voltaképpen a természet tagadná meg.

Vamos Imre a társadalmi pszichológ ellenben tekintélyeinek nehéz utegvelet ostromolt. Des Cartessel és Jean Paulfall, csak úgy dobálódzott. A megdöböntött tünetek a korszak ferde eszméinek jésztó utjelzői. — Am, csak tessék a tisztelt társadalomnak a mai botor

elveken tobzódni: a társadalomnak egy véres Bertalan-éjszakája iróhaborút tart majd, oh! nem ideaköré, hanem az emberi rombolás démonától megörjítve.

Ez a nagyképi mondas a csöndes, elveivel skart-ban maradt Vihari fűt is vélemnyre ösztönözte. Jelen-tékeny ásitás közben unottan csak ényit batorkodott.

— Beszélhettek, amennyi csak tetszik. En hiszem a szerelmel. Ha palleroztalan lelkében, milyenek a mostani áldozatok, ilyen végtelen az ő hatalma; szent meggyőződés, (ismét-ásitás) hogy a mi érzékenyebb lelkünkben még nagyobb diadalt űhet.

De már erre a beszédre Hutorai János is lecsapta a kezét a márványasztalra. Bőséges véredényéből piros sav futott át a homloka közepén.

— Mit tudsz te ahhoz! A szerelm? Mese. Akar-játok, hogy bebizonyítsam? Mese, mondom, mese!

A legteljesebb módon konsternálva voltunk: a csöndes nyárspolgár, mint a szerelm atheistája. Ugyan mit tudna egy filiszter chiez, a kinek életben legna-gyobb gondja azért volt, hogy minden kvártálisra ki legyen firtve az egyenes és egyenetlen államadója.

De csak meghallgatjuk.

A társadalmi konvenencia egyik nyuge, hogy olyanokat is hallgassunk, a kiktől semmit sem várunk! Hutorai elkezdte historiaját:

A szerelm változintésége.
Ha én a ti időkben lennék és elttapszalatok nélkül, mint ti, valószínűleg nekem még kicsinyesebb nézetim lennének az emberi hóbortról. Az ördögbe is! Hiszen manapság már csak sincs. Ki az ördög biztosít titeket arról, hogy a dulcineatok ajkanak borsonya helyett, nem valami szerével találkoztok a kendőzések? Higgyetek meg, ma nemcsak az állfogak,

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCÁJA.

A szerelem megtagadva.*)

Irtá: Verner László.

Fényes és modern padogájában az emberszólásnak, a hol trónus is van, de benne a szomorú kor-thypus; egy kifüstölt Hébé osztogtája a fegyelmezett mosolyokat, a hol áldozati gőz száll föl a tapétás menyezetre: aranyos csészék parolgo kapuciner gőze: ott ülünk négyen részeg márványasztalnál. Tudónket pedig aszalta a vastag szivarfüst az emberszólás dözsölő tanfolyamán: a kávéházban.

Vitáztunk és vitánk anyaga bohó régiség volt: a szerelm. Ledényi Tivadár a megmosolygott, hangulatváltozásokra gyorsan kész alak, a novelláfor Ledényi; aztán egy bombasztikus, nagyképi, de kevés vagott dohánny társadalmi-psycholog; egy spadt helyierdeki viveur, ki azonban nem lépte meg át a Rubikont, az az voltaképpen nem tudta: higgye vagy megtagadja-e a szerelmel Vihari Kálmán és végül inkább gunnyasztotta a mint a vitába magát beleróttotta Hutorai János, a kit megannyian a nyárspolgárok korszakok alakjaként ismer-tünk és egyúttal a csöndes elnyelődéses atyame-terének.

A thema kivételesen is eleggé sajátságosan buk-kant föl.

Egy szerelmes cserepes legény, meg egy romantikus cigány leány igen poetikus helyzetben, mikor az esthajniú harmat apró paraszterü gyöngyözta le a

* Mutatvány szerzőnek „Falusi Delátának” című köte-léből. Kapható szerzőnél Békés-Csabán 1 frtért.

lámán, de a ki csak némi értesüléssel birt azon tényezőkhöz jelentőségéről, melyek az osztrák és magyar monarchia véderéjének a harcokkésség mostani magas színvonalára való emelkedésében közreműködtek, az jól tudja azt is, mily kiváló szerepök jutott itten az oly szerencsétlen véget ért főhercegnek, ki mint a tűzerő felügyelője minden idejét és tehetőségét a fegyverem fejlesztésére fordította.

Épen azért nem csak a királyi ház, nem csak a hadsereg, hanem a haza is úgy gyászolhatja őt, mint a kiben egyik oszlopa dől ki. Az erejének javában volt férfúra ugyanis a folyton hűzódó, de előbb-utóbb bekövetkező háborúban nagy fontosságú szerep várakozott, és a hadsereg harcokkésségében, — mely állami létünk egyik főgarancija — az ő halála által esett hézag csak nehezen lesz pótolható.

Vilmos főherceg, ki Badenben meghalt, július hó 29-én délelőtt 10 órakor sétalovaglásból visszatérve, a villamos vasutól megéjt lováról leesett. A főherceg egyik lába beléakadt a kengyelbe és tarkójával egy köre esett. Az odasietett orvosok a főherceg fején tátony sebet és agyrázkódást constaltak. A főherceget aztán villajába szállították s miután állapotát aggasztónak jelentették ki az orvosok, ellátták a halotzaszolgálatot. Rövid időre magához tért és látszólag javulás állott be, de csakhamar megint mély ájulás állott be. Ugyanaz nap este 6 órakor a főherceg meghalt.

Vilmos főherceg élete.

Vilmos főherceg a híres asperni győztes, Károly főhercegnek volt a negyedik és legifjabb fia, Albrecht főhercegnek öccse. 1827. április 21-én Bécsben született. 16 éves korában mint hadnagy lépett a hadseregbe s az alsóbb tiszti rangfokozatokra a gyalogságnál szolgált végig. Radetzky gróf tábornagnak 1858-ban bekövetkezett halála után Grunne gróf tábornok, a császár adjutánsa s később főlovastemere vette az egész hadügyet az osztrákországi osztrák seregénél, melynek legfőbb felügyelővel Vilmos királyi herceg volt megbízva.

Az 1859-ki olasz-francia háborúban, mint dandárparancsnok vett részt. Mar 1846-ban, a Habsburg dinasztia régi tradícióit követve, melyek szerint mindig egy osztrák hazhoz hűbéri viszonyban álló német lovagrend élén álljon, mint fogadalmi lovag (Profess-Ritter) avattatt be a rendbe, melynek 1863-ban Miksa József főherceg halála után nagymestere (Hoch- und Deutschmeister) választották. 1849-ben, 28 éves korában vezérőrnagy, 1853-ban altábornagy, 1860-ban az osztrákországi osztrák hadsereg tüzérségi felügyelője lett. 1866-ban a kőniggrätz csatában az 500 agyuból álló tüzértartalek felett parancsnokolt és e minőségben Benedek tábornag- főparancsnokok suite-jében tartózkodott. Mikor a fővezér délután 3 óra tájban az osztrák centrum s a szász hadsereg által alkotott balszárny előnyomulása után kíséretével a balszárnytól kezdve az egész osztrák hadállás mögött elvoglított és a centrum és a jobb szárny között újól helyet foglalt. Vilmos főherceg is azok között volt, kik a fővezér Clum falucnak, az osztrák hadállás kulcsának erősebb megszállására intette, s e célra előre is vonatott néhány utélet az agyúrtartalekből, melyet azonban Benedek éppen úgy visszaparancsolt, mint a parancs nekül Clum megszállására elővonuló Ramming-féle VI. hadtestet, mely a langenhofi dombanlatok mögött lapályon feállított hadsereg tartalekhoz tartozott. Tudvalevő, hogy egy fél óra múlva, mikor Frigyes Vilmos csapatai mar Clumot bírták és az annak visszavetelére elkevse előparancsnokot osztálydandárokat mar vad futásban az Elba felé menekült. Benedek fejét veszte, egy suturejével a legelső hadsorig, a legvehemensebb golyózaporba belevoglott, hogy a szituációnál közvetlen tájékozást szerezzen s a

csapatokat buzdította, ami majdnem életébe került. Az egész vezérkar egyszerre csak szemben találta magát a porosz gránátosokkal s alig menekülhetett a gyutűpuskák tűzéből. Vilmos főherceget ez alkalommal egy porosz golyó fejen talalta és halántékáig végig horzsolta. Mellette bukott le lováról Esterházy herceg segéd-tisztje is, ki nehéző lösebet kapott. A király a főherceget hősiességéért a Lipót-rend nagykeresztjével s a hadi ékítménnyel tüntette ki.

A tüzérségről letett Benedek tábornag ellen Bécsúj helyben összeült hadbírószág előtt az ekkor sebecben fevő Vilmos főherceg is mint közvetlen tanu szerepelt. Irasba foglalt nyilatkozatai nagyrészt hozzá járultak a csatavesztést fővezér felett kimondott felmentő ítélet hozatalához.

1866. óta Vilmos főherceg kizárólag, mint a tűzerő felügyelője működött. A tüzérség teljes átalakítása, újaszervezése és célszerűbb tagolása az ő érdeme. A legnagyobb gondot fordította a rá bízott s a modern hadviselésben oly nagy szerepet játszó fegyverem célszerű kiképzésére. Minden evben nagy inspekciós utakat tett, majdnem az összes tüzérségi állomásokat érintve s ez év tavaszán utoljára a budapesti tüzérséget is megvizsgálta, a mint minden evben szokta volt tenni.

1887. október 1-én a király megleghuagó kézirattal intézett Vilmos főherceget, melyben a gondjaira bízott tüzérség sikeres fejlesztéséért legmagasabb köszönetét és elismerését fejezte ki.

Mint a német lovagrend vitéze, a nőtlenység fogadalmát kellett letennie s így utódokat nem hagyott hátra. 1887-ben ő utótte unokaöccsét Jenő főherceget is a német rend lovagjává három kardütessel s a következő hagyományos formula elmondása mellett:

— Zu Gottes, St. Mariens und St. Georg's Ehr! Verträge dieses, und keines mehr. Besser Ritter als Knecht! (Istennek, Szűz Marianának és Szent Györgynek a tisztetére! Türed el e három utédt, de soha többé egyet se! Jobb lovagnak lenni, mint csatolónak!) Jenő főherceg azóta a német lovagrend koadjutor. Most, nagybátyja, az őz főherceg váratlan elhunnya után, ő rea var a német lovagrend nagymesterege s a rend alapszabályai szerint, a melyek hosszabban tartó interregnumot nem engednek, promoveálása már közelebb megtörténik.

Az elhunyt főherceg nagy tüzérkapacitás hírében állott a külföldi hadseregeknél is. A cs. és kir. 4. (Hoch und Deutschmeister) és a névt viselő 12. gyalogos ezrednek, valamint a 3. hadtest tüzérezred tulajdonosa, nemkülönbön a porosz 1. sz. (keleti porosz) tüzérezrednek, az orosz 1. sz. tüzérezred tisztelbeli főnöke volt.

A malomipar segély-kiáltása.*

— Emlékirat. —

Gróf Széchenyi István, a legnagyobb magyar, midőn 1842-ben Pesten az első hengermalmot megalapította, nagyon jól tudta azt, hogy a Magyarországon termő kitünő minőségű búzából, a teknika legújabb vívmányai szerint berendezett malom olyan jó és finom minőségű lisztet képes előállítani, mely nemcsak a belföldi piacokon, de a külföldön is keresett cikk lesz és azt magas áron fogják vásárolni.

Ezen nemzetgazdasági bősök szakismerete várakozásn felül fényes sikert eredményezett.

Ez a fényes siker arra buzdította a bel- és külföldi töképezéseket, hogy egymást túlicitálva oly óriási műmalmok-telepeket létesítettek hazánkban, hogy egy-egy ilyen iparvállalat képes évenként egy millió métermázsá gabonát felőrletni.

A malom-ipar ezen szép fejlődése üdvös kihatással volt az egész ország malomiparára; és mennyiben a vidéki kisebb malmok is iparkodtak a nagy malmokkal versenyezni. És a vidéki molnárok — dicseztükrük legyen mondva — aránylag rövid idő alatt, noha nagy áldozatok aran, úgy rendezték be mal-

* A »Molnárak Lapja« kedden megjelenendő számából.

és menyeyi ittassalag néztem az anygalt és később a csillagokkal behintett eget.

Az egymást megértő két szív, két család barátságát átváltandó rokonságra.

Talán bölcsőnkél is így határoztak el mar a jó mamak.

A történelm bonyolódik.

Birikének ikerestvére volt, Juliska. Csalodásig hasonlított hozzá, csak egy gyermekkorában vele történt baleset miatt tudtuk megkülönböztetni. Juliska egy otesztendő korában elesett az ambitusok előtt és a csizmatisztító vasa a balszeme fölött bevágta a homlokát. A seb beforrt, de forradásának nyoma fehérlett a homlokán. Ugy is neveztek a vidéken: a Nyomárky leány, a forradásos.

Pusztai szokás szerint minden vasárnap összejötünk mi szomszédok. Nektek mar raffinált módjaitok vannak, melyeknek a csirázó szerelmet az okos mimák és a még okosabb leányok lángig élesztik. A mi időnkben a svara Péter, a kézre verőcske, meg a gyűrűs játék járt. Valami nagy jártasságon soha sem volt a szív-tanban, de a következőkét napról-napra bizonyosabbnak találtam, hogy Vékéi Aladárnak velem egy szandéka van.

Vékéi világlátott fiú, külföldi utat tett, pompásan tudott világtúrálót hazudni és a legkellemesebben szórakoztatta a hölgyeket. Egyre nagyobb bizonyossággal láttam, hogy Birike és köztem mélység tátony. Vékéi bravurosán bevette a szívét. Feleslegesnek talalom szaporítani a szót, elég az ahhoz, hogy punkösd első napján nagy ebéd volt Nyomárkiánál, melyen, a pecsenyénél, unneppélesen tudtul adta az örömapa, hogy

maikat, hogy máig képesek a nagymalmok liszt-készítményeivel sikeresen versenyezni. A tisztességes versenyt érve, nem pedig a nagymalmok mai szel-halmok versenyt.

A székes főváros területén lévő óriási malmok agyafurt vezetői nem jó szemmel nézték ezt a tisztességes versenyt, melyről leginkább azon éveken szereztek meggyőződést, a mely éveken az idegen gabonát vámvisszatérítési kedvezményen nem örlet-hettek. Akkor, midőn Európa nyugoti államainak védvamos politikáját követe, mi nem engedték meg, hogy az idegen gabna métermázsája 1 frt 50 kr. (aranyban) vám-illeték nélkül hozzank bejöhessen.

Az évenként egy millió métermázsá gabna fel-dolgozására berendezett székes fővárosi nagy malmok miniszteri fizetést húzó igazgatói ezen közgazdasá-gunkra nézve igen üdvös, de az ő telhetetlen zsebeikre szemorvan tapasztalták, hogy az ő busás jövedelmeiket az eszkorpotalással a külföldi államok védvamos poli-tikája tetemesen megédszmalja, a belfogvassalnal pedig az ország különböző vidékein épült malmok tisztességes versenye oly aggasztó módon devalválja, hogy ók ezek ellenében 50—60 ezer forint fizetést élvező igazgatószákaikat s részvényeik után a magas osztalékok csakis úgy képesek fenntartani, ha a hazai gabnát örlető szerény igényű, értelmes és takarékos molnárok tisztességes versenyképesége ellensúlyo-zására, a kormány nyilvánvaló félrevezetésével, az idegen gabna örletésnél vámvisszatérítési kedvezményt nyerneik s azáltal kényük és kedvük szerint svindli-rozhatnak.

Ezek a dicső matadorok, kik a bőrzének is kartell-ban működő fő-fő-spekulánsai, mivel Európa államainak védvamos politikáját meg nem változtathatták; ennek következtében, hogy hazánk nemzetgazdasági érdekeinek védelmezésére alkotott 1882 évi XVI. l.-oz. 10. szakaszának és az ugyanazon évi 30.917 számú mini-steri rendelet azon szigorú meghagyásának, hogy az örletre szánt gabnának, ha az örlemény belföldi forgására van szánva, belföldről kell származnia — kijátszását eszközölhessenek, — befolyásos és anya-gilag erősen érdekelt befentéseikkel félrevezették az e teren teljesen tájékozatlan kormányt, azon kézzel-foghatólag megcáfolható, szelhalom indokollással, hogy »a magyar malomipar produktumának az impo-rt-buza bizonyos mennyiségére azon célból van szüksege, hogy ezáltal a külföldi piacokon, a többi lisztek ellenében versenyképeséggel birjon!«

Ez a valóságunk meg nem felelő magas kijelen-tés, melyet Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter ur 1893-ban november 23-án az országgyűlésen — ismételen meghallgatott szakértőkre való hivatko-zással — mondott, Magyarországnak több mint harmincezer szakterő molnária képes kézzelfoghatólag megcafolni. Minden kétségen felül nyilvánvaló dolog lévén, hogy külföldi piacokra ekszporthalható (0. 1. és 2-6s számú) finom lisztet, a silány minőségű román buzából bármily kitünő gépezettel berendezett malom, akarmilyen örlető rendszer mellett, — nem mint ók állítják 70%-ot, — de legfeljebb 10%-ot képes elő-állítani.

Ezen, bátran el merjük mondani, megcafolhatatlan tényből világosan kitünik az, hogy az idegen bu-zára nem azon célból van a kiviteltre is dolgozó nagymalmoknak szüksegük, nini az Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter ural az országgyűlésen kijelentettek, hanem igen azért, hogy az »örlető engedély- révén, a vámvisszatérítési monopoliának birtokában, a hazai buzanál 2 frrtal megolcsóbbított impo-rt-buzával a bőzrén az arakat tetszésük szerint hullakoztathassák, a hazai termelők rovására és megkárosítására. Az örletésel pedig a két forinttal olcsóbb idegen búzából 4. számú lisztből 8. számú elnevezett kenyérliszteket, a kizárólag hazai, tehát 2 frrtal drágább gabnát örlető molnárok ellenében,

hanem a kiperaralt ajkák is divatban vannak. Mikor leakarnakot csokolni az idealkot ajkáról a szüzi szeméremhamvat, lenyalotok egy csomó karmint. Tan azért, kotyvasztják ezt edesre a patikariások, hogy legalább érezzetek valami edességét.

A novelláim elkacgata magát.

— Ej, la! Hutorái bacsi verista.

De a beszédbé lovalt nyarspárgolt ez nem zavarta. Az ezrelemnek melege érezt ki szavaióul.

— Voltam én is szerelmes. Örült szerelmes. Nyomárky Birikét szerettem. Vacsoló. Az örültésben is van rendszer. A szerelmes is örültésig: abban is van rendszer. Poetava avat. De nem mindenkit rimfogvassz-tásra ostótkél. Bennem peldaul úgy nyilatkozott meg a poeta, hogy odahaza az edes anyam zöldésge kert-jében (ezelőtt ra se neztém) valóságos a szerelmem apotheoziast pepecseltem. Egy virágos kertet. Láttoktól volna csak ezt a szép költeményt: Szívek voltak a virágagyak, rezedakólt volt kultivete Birike neve Szerelmemnek egész szímfionajia itt volt s mikor egy sarga eszán Birike a mamajával nálunk járt, én szentül meg voltam győződve, hogy ezt a költeményt megértette. Sokáig maradtak nálunk akkor. Vacsolra utna a hold-feny ezüstözte be költeményemet, a darvával avert szívek mesgyéjén sétáltak. Keze a kezemen reszket-te. A szivem dobogása közölte velem valloamatot. Nem szoltunk semmit, de bennem kiühetetlen volt a szilárd hit, hogy valóságos profanáció lenne most szólni. A szerelmemnek felesleges a szó. A feltérde való ereszkedést a templárius-lovagokk találtak föl és színműrók koptaják.

Birike mosolygott, mikor a csészába állt.

valtaképen eljegyzési unneppelt tartunk, mert Vékéi Aladár eljegyezze leányat, Biriket.

A mai kornak jól nevelt legénye ilyenkor egy keserűt nyel és az nap totaliter berüg, ha éppen valami extravaganciára készíti az izzó vére. Hogy én velem mi történt, arról alig adhatok számot. Csak akkor eszméltem fel, mikor a verandán a majusi levegő legyint-tele arcomat, keserűség, tehetetlenség és bosszú érzése kínozott. Végtelenül megátuttam ezt az életet. Most, persze mindög mosolyogva gondolok ra, hogy volta-kepén az egész lelkivihar ifjúsági ragályos betegsé-gét, melyen mindenki, jó ha atesik. Miután ellene be-oltat nem alkalmaznak: at is eszik rajta mindenki. De manapság teljesen veszélytelen nyavalya, ritkán halnak bele. Akkor még veszélyes volt; mert én peldaul szig-orúan elhatároztam, hogy golyót röpítek agyamba.

Ekkor életemnek későbbi védő anygala, egy szép leány jött ki megvizsgálatsomra. Juliska volt. A forradásos. Mondjam-e nektek, hogy ezt a pusztaleányt a szíve mivé avatta? Vizsgálato szavain átvezet az ő vizsgálatihatali telke és fájdalma. Mily leialzó szerep jutott neki, hogy egy szerelmi csalódattól neki kellett vizsgálatni, neki, aki, mint később megvalloitta, titkos szerelmét irantam már évek óta örízte.

Meghatogott ez a leány. És én két esküt tettem előtte. Hogy feledni fogom Birit s nem fogom magam megölni. Meg ott a helyszínen megöltödtöm egy föben-járo fogadalmmal, hogy eivesszem feleségül őt.

Izo agygyall, rettenetes lelkifurdalással, önmaga-mat megutalva, lovagoltam haza. És karmokodtam, mint egy kanász. Ti ilyen örült helyzetben beledobnak magatokat a feledés érzéki tengerébe. Azaz, tudnátok-é

oly olcsó árán képesek előállítani s azokkal az egész országot elárasztani, hogy a hazai molnárak ebben az igazán nem tisztességes versenyben most már nem képesek megkeresni a szükséges mindennapi kenyereket. Holott az években, midőn meg nem voltak képesek a vámvisszatérítési kedvezményt a kormánytól kisvindlerőzni, tisztességes versenyzett velük az a huszonkétezeret meghaladó malom-ipartelep, mely már ma a tönk szélére taszítottat és végső segélyért kiált!

A nagymalmok ezen égbekiáltó igazságtalan elnyomása ellen a büntető törvények is meg kellene védelmeznék bennünket, mert hisz neki másnak félrevezetésével magának jogtalanul hasznát szerez, az csal. e. Itt pedig a kormány félre van vezetve, jogtalanul anyagi hasznort; de hol keressünk bírót, a ki nekünk magas és a kormánytól annyira befolyásos ellenségeink ellenében igazságot szolgáltatson?

De menjünk tovább.

Lukács Béla miniszter ur f. évi április hó 24-én az orosz és román vámszerződés tárgyalása alkalmával azt mondta az országgyűlésen, hogy ha megbirja a világnak valamely buzája az 1 frt 50 kr (aranyban) vámot fizetni, akkor Magyarországra behozhat. Ezen hangzatos állításra a nagymalmok igazgatói markukba nevethek, mert ők vámvisszatérítési kedvezményt, vagyis vámentesen itt Magyarországon hoztak fogyasztásra az idegen gabnából származó lisztet.

Nem rossz az 1887. évi május hó 28-án kiadott 27.324. számú miniszteri körrendelet következő kijelentése sem: »az idegen importbuza őrlését ellenőrizni nem lehet.«

Miért nem lehet?

Azért — mondják, — mert ez üzleti titok. Természetes, hogy titokban kell tartani, mert különben beleszólna a manipulációba a büntető törvény.

E sorok írója új budapesti gőzmalomban dolgozott éveken át s annyi szakértelme van ezen a téren, hogy meri állítani az ellenőrzés lehetőségét. Őrlessék külön az importgabnát, a mint ezt több nagy malom ma is csinálja; de tegyék ezt szigorú pénzügyi felügyelet mellett. Az ellenőrzés elegendő költséget könnyen kibírnák a nagymalmok, de magát az ellenőrzést keserűnek meg.

Őrlesi engedéllyel megőrlethet 1891-ben 970.000, 1892-ben 1,323,000, a múlt évben közel két millió métermázsra gabnát s magában a folyó évi április hóban 718.328 métermázsra idegen gabna jött a monarchiába. s az e roppant mennyiség minden ellenőrzés nélkül őrlethetett föl s ennek legalább is 90%-ja — a fennálló törvények ellenére — belöldi fogyasztásra került, hogy ezzel minket a tisztességes versenyzehezűből kizárva, tönkre tegyenek.

Ezen őrlesi számok minden ékeszólással világosabban beszélnek és kellő alapot nyújtanak arra, hogy a kereskedelemügyi miniszter illető szakközvetítői kérelmettel szigorral megbírhódjék s felelősségre vonassék azért, hogy az 1887. évi 27.324. számú miniszteri rendelettel homlokegyenest ellenkező állapotokat megítéli és parolja. A rendelet vonatkozó szakasza így szól: »Azon esetben, midőn a feldolgozás végett behozott árura vagy tárgyra az ugyanazonoságot megállapító jegy nem alkalmazható, hanem az azonososság más kiegészítő ellenőrzési intézkedések által lesz megállapítandó: az engedély csak az esetben fog megadott, ha a m. kir. kormány meggyőződést szerez arról, hogy a készíteni szánt árú versenyképessége a külföldi piacon kiváltsággal a vámentesen behozott külföldi anyag alkalmazásától függ.«

Az import ellenében eszköpróra dolgozó nagymalmok ezen miniszteri rendelet megtartása aiol azon nevéstéges indokollással bujták ki, hogy az importbuza őrlését nem lehet ellenőrizni, mert azt a hazai val együtt dolgozzák fel, és ezen hamis és tarthatatlan kifással a lefolyt négy évben legkevésbé három

millió forint erejéig károsították meg az államkincstárt, s a hazai molnárak és termelő gazdaközönségnek legalább 50—70 millió forint ára kárt okoztak. Ki felelős ezért? Nem-e az a szakreferens, a ki kényvelimésből, akár vetkes mulasztásból nem szerzett magának igazán szakértő molnárök egybehívásával meggyőződést arról, hogy az idegen és vámentesen behozott buza alkalmazásától függ-e a külföldi piacok számára készíteni szánt finom lisztnek versenyképessége. Igaz, hogy a szakértő molnárök előtt már maga ez a kérdés is nevéstégesnek tűnt volna föl és íne így nevéstégesen alapon mennyire károsítja az államot és a közönséget!

Magyarországot 22.000 malomipar-telepen működő molnárság nem kíván mást, mint védvamos szerződésünk érvényben tartását és hogy a nagy malomok csak szigorú pénzügyi ellenőrzés mellett őrlethessenek vámvisszatérítési kedvezményt importbuzát, de szigorúan köteleztesse, hogy az abból készíthető 70%-os olcsó lisztet és 27%-os korpát pénzügyi ellenőrzés mellett eszköpraltják. Hanem az ne legyen továbbra is megengedve, hogy az importbuzából készített silány lisztet ellenében a hazai buzából őrölt finom lisztet eszköpraltják és ezen szíves műveletüknek ráadásul az idegen olcsó gabnának 27%-os korpáját, melyből minden tápláló erőt már kiszajtoltak, csaknem azon az áron adják el a magyarországi állattenyésztő gazdaközönségnek, mint a milyen áron ők a vámentesen buzáat bevásárolják.

Sokat írhatnak még ezen bennünket tönkretelő manipulációnak hazánk közegészségügyére való káros befolyásáról is; írhatnak azon üzemlekről, melyet a börze-bírószag védelmező palástjába burkolózza 6-os és 7-es számú keserű lisztjeikkel elkövetnek; hogy ilyen lisztet kenyérliszt cím alatt forgalomba hozhatók ne legyenek, hanem az a csekély tápért, melylyel az ilyen silány lisztet bírnak, hagyassék meg a korpában, hogy az is alkalmas legyen az állattenyésztésre. Sok visszaélésről írhatnak még, de úgy hiszem, hogy az itt elősoroltak is meggyőzhetnek mindenkit igazainkról és arra fogják indítani a kormányt, hogy állítsa meg az ellenlünk indított és vandálkegytelenséggel folytatott irtó-haborút.

Már évek óta harcolok a sajátban, hogy leálcházzam a nagy malomok visszaéléseit, és hogy fölrazzam lethargikus alkalmukból szerencsétlen, jobb sorsra méltó pályatársaimat, kik csöndes rezignációval viseltek eddig sanyaru sorukat.

Most már, hála a gondviselésnek, kezdenek a hazai molnárök lassanként ébredezni, a miben kiváló érdeme van a jelesen szerkesztett »Molnárök Lapja« című szakköznyünknek is, mely nemes céljával lúzte ki igazságos gyűnkít diadalra juttatását, a miért szaklapu-k derék szerkesztőjének Jutassy Ödön urnak, ezuttal is a magam és pályatársaim nevében hálás köszönetet szavazok.

D. xi.

Posgay Miklós.

HIREINK.

— A csorbai tó halottai. A csorbai tó sokat keresett halottai közül a buvarök harmat megtaláltak, a kik közül egynek személyazonosságát egészen megiehetett alapítani. A szerencsésen megmenekült inas-gyerek nekünk az eseményt ekként adta elő: A leoidozott csónakra először ötten üttek fel, t. i. ő és Kehrlingnek három legénye, továbbá Török Balint debreceni születésű VI. gimnaziumi osztályt végzett tanuló, a kit szülei a nemet szö elajátítása végett Kehrling gyároshoz küldötték vakációra. Az inas egy kisebb túra után kiszállott a csónakból s a többiek egyik parttól a másikhoz akartak evezni. A legények egyike azonban állott a csónakban s midőn a tó közepé táján a kormány

hirtelen kanyarulatot adott a csónaknak, az álló legény kibukott, a mire a többiek utána kapván, a vascónának ezen oldalon vizet kapott, mire aztán sülédni kezdett. Ezt látva a benn levők menekülni akartak, de úszni nem tudván, a csónakkal együtt a víz alá merültek. Csupán Török Balint tudott úszni s azt meg is próbálta, de mintegy 50 lépésnyi tavalságban kimerült s ő is eltűnt a vízben. Valószínű tehát, hogy a három megtalált hullá Kehrling Karoly szepes szombati garom legényének a holt teste, ellenben Török Balint holt testét állig fogják megtalálhatni. Maguk a buvarök is erősen hittek, hogy a hol a csónakra ráakadnak, ott lesz a három legény is, de a negyedik hullára bajosabb lesz rátalálni.

— Történelmi hangverseny. Liptó-Szt.-Miklósról írja levelezőnk e hó 2-áról: Kaldy Gyula a magyar zene-egyesület alelnöke és a magyar zenekisiskola igazgatótanára, Kulifay Izabella főhercegnői tanárő és a magyar zenekisiskola tanára, Pallay Vilma coloratur énekeső, Torossy Kende énekeső, Várdy Sándor a m. kir. opera elsőrendű baritonistája, Maier Adolf tárogató művész, a m. kir. operaház zenekarának tagja, minap a »Fekete sas« szálló nagy-termben történelmi hangversenyt rendeztek. Az évezetes előadást nagyszámú előkelő közönség hallgatta végig. Ott volt Kürthy Lajos főispán, Andaházy Géza alispán stb. A műsor minden pontját zajosan megélejtették. A művészek bemutatották a magyar harci zene legkiválóbb termékeit, u. m. az 1716 ik török háborúból, a hét éves háborúból, az 1788—89 ik utolsó török háborúból, az 1796., 1805., 1809-iki franciák elleni nagy harcokból s főleg az insurrectio idejéből származó dalokat. A közönséget nagyon meghatotta a »székely insurgents dal« szívést szülő szomorú dallama. Nagy hatást keltett Maier Adolf játéka is, mely egy eredeti kétszáz éves tarogtón fűtta a kuruc nótákat. A műsor 22 számból állott, de a művészi esen előadók énekek és zongorajátékok nem farszították volna ki a közönséget hajnalig sem.

— Újabb megrendítő szerencsétlenség. A Német-Lipose és Felső-Szlócs között fekvő Csertovica (ördög-vize) nevű kenes forrásnál történt az alábbi szerencsétlenség, mely a halálnel szokatlanúságával fogva érdekesség dolgában vetekedik a csorbai esettel. Julius 30-ikán, egész Felső-Szlócs zenát gyűjtött a Csertovicai körülforogó réten, midőn Króner, nagy-selmeci körjegyző 8—9 éves fiával és a nagy selmeci korcsmárosal estefelé kirandult a forrászhoz. A forrás, mely úgy vizenél, mint alakulatánál fogva természeti ritkaság számba megy, a rét közepén fekvő és vulkanikus erő által keletkezett 10 méter magas domb oldalán fakad. Tetején két tölcséralakú mélyedés, valóságos kráter van, melyek a víz által kimosott oldalakkal és a forrás egész alakutával arra vallanak, hogy ez az erősen meleg kenesforrás, mindaddig, míg a víz a domb alján is utat nem fut magának, valóságos gejzír lehetett, mely a meggyülemlett szénas és egyéb gázok erejénél fogva — mint a hogy ez az ártzi kutak furásánál is észlelt — az izland-szigeti gejzirekhez hasonlóan, a két kráterből időközönként magára szököt. A nagyból kráter alján, mintegy 3—4 méter mélységben, egy jókora talnyí szélességben most is ott bugyog, forr az erősen szénasas és kénkönyes meleg víz. Ez a fedetlenlő kráter okozta a szerencsétlenség. Króner körjegyző a dombra küldte fiát, hogy zsinégre akasztott

ti ilyen helyze be jutni? Mi régiek karomkodunk, mint a kanasok.

A szerelem megtagadva.

Szenvedésre vagyunk teremtve mindnyájan s most is azt tartom, hogy egy lelkikint a lélek atküzde. Csak mikor két marcangoló lelkikint teperi le az embert, mint én nálam, a becület és szerelem, az örület. Ez his gyjétek meg, életetek ebben a felesztendőben teljes nyugodtsággal bevihettek volna Lipótmezőre.

De ti, akik idegetekkel éltek, nem szerettek a részleteket. Magam se. Nem unaták az ócska históriáival. Sietek esetemet befejezni. A Biri volégenye Vékei sietette a maga hazaságot; a szülőik is iatták az én neki faesarodott lelki mivoltomat és nem ellenkeztek.

Birikének el kellett mennie az útból, mert kezdett nagyon regényessé válni a pusztai lak. Nem beszéde magamról, az én mátkám vonalma annál inkább nóti, minél nagyobb volt szerelmi epékedésem a testvére iránt. Ennek az imadandó gyermeknek a szenvedéseit nem is lehet összemérni az enyémmel. Az enyémet hisz és egész sereg emberi gyöngösség növesztette; az övét mindaz, a mivel nemét megtaposhatjuk. Ez a kedves gyermek valóságos heronia volt hozzám képest, ki gyáva és nemtelen voltam. Még a vigasztalás anygvala is ő vállalkozott. Gyűlöltém érte! Egy védtelen, elernyedt lelkialapotomnak kizsákmányolóját láttam benne, aki elvette tolem férfi öngaztetemnek utolsó maradekát. És még azt hiszi, hogy vigasztalódhatom. Hogy én vigasztalódhatom! . . . Örültésg.

Dontó fordulat állott be.

Mar ki volt tűzve a Vékeik esküvéje. Egyik kegyetlensége a sorsnak, hogy én voltam az első vőfély, akinek a ragyogó menyaszonnyal oltár elé kellett vezetnem.

Esküvő előtt Vékeit sürgös stafétával hívták a fővárosba. Sietve utazott el, egy darabig el is kísérték és egy par uatambatam ugyancsak evődött vele, hogy aztán siessen haza, mert Isten bizony neküle tartjuk meg az esküvőt.

Ugy is volt, neküle tartottuk meg. Ugy az emlék az, mely legapóbb részleteivel agyamhoz tapadt. Szép holdfényes estös este volt. Lesétáltunk az aleba. A fak levelél misztikus árnyékok vetettek az utakon. A sors akarta így, mi ketten Birkével előbb voltunk a tarsasagnál. Juliska fenn maradt számba venni az ezüst evokészletet. Nem az történt a mit gondoltok, hogy én a keserű szmrehyanások egész özönét szavaltam. Oh nem! hanem az, hogy Biri, mintha a legközönségesbe doigot kérdezne, így szólt: — És csakugyan szeret maga, Jancsi?

Tagjaimon végig viharozt az elnyomott szenvedély. Az első pillanatban nem tudtam, mi az? Mert ha tréfa, úgy keserű tréfa, melyet torokra forrasztok.

Nem az volt. Biri, meg egyszer megszólalt. — A testvérem mondja, hogy milyen nagyon szeret engem. Ha így volna, nincsen számbavehető komoly ok, hogy én a nevéje ne legyek.

Mit törődtem én most a becűléssel? A túlárado szív érzelmével magoktam: — De Vékei és Juliska.

Nem tesznek semmit. Vékei nem jön többé vissza. Levél varja Pesten, mely mindent világgá fog előtte tenni. Juliska pedig sírva kért engem, hogy boldogítsam önt kezemmel. Meg van e elégedve?

A kis keze után kaptam. Csokjaimmal borítottam el. Tehat elértem az elérhetetlent. Igaz szerelmem győzött. Áldva légy jó csillagotom.

A vidéken persze a hirtelen fordulat sok mende-

inondara adott okot. Elhatároztuk, hogy elejét vessük a pletykáknak. Diszpenzációt eszközöltem ki és három nap múlva boldogságtól megittasodva rebegetem el Birikének a holtomiglant.

... Isszonyú végzettemre éppen akkor, midőn a pap előmondására az volt ajkamon:

— És hogy ötlet el nem hagyom semminemű nyavalyájában . . .

... Szemem egy támoogy verejtékes leányra, eddigi gyűlölettem tárgyára, Juliskára esett. Egy pillanat alatt világos volt előttem e kétségbeesett leány hős önélelődozása. És sajtságság! Az a meleg érzelem, mely a menyaszonnyon közelemben eddig előtűnt, a pillanattól fogva leült fagyos nyugalomra, olyan hideg öntudatossággal vezettettem ki Biriék Mendelsohn naszindulójá mellett a szőnyegekkel borított templomn keresztül, mintha valami közönséges kontraktust kötötünk volna az elébb.

Es éppen ezen tiszta lélekjeleletemnek köszönhetem, hogy egész jó halottam mellettem a sepegest.

— Nézd milyen ragyogó menyaszonny. Milyen boldog pár! . . . És emberi fogalmak szerint boldogokká is lettünk, jóllehet megvagyok győződve, hogy a poéták ezerszer megénekeltek szerelmét egyikünk se érezte. Se én, se Biri. Nekem alkalman volt a magam átfornalt nyugalman tapasztalni, hogy megszokás az összekötő kapos család életében. Szerelm? Higyjétek meg: az nem létezik.

De egy regényes emlék nem veszett ki belőlem. Annak a sápadt leányknak sírját, a kinek kifejezhetetlen érzelmek eláruló szeme rán fakadt az oltár zsamolyánál és a ki vagy három hónap után sorvasdában meghalt, minden halottak napján megkoszorúztom a sírját.

Azt hiszem: a nőm nem is tudja.

pocharával a kráterből mérten vizet. A fü kezéből kicuszott a zsinég és pohara a mélyedésbe esett. Sirá sára odajött Paholik János 45 éves felső-szlócsi lakos s alászállt a fü poharára. Jóságúszó életével fizette meg. Mert alig nyult a pohar után, lehajoltában eszméletlenül került el a mélyedés aljára. Hőrgésére kiabálni kezdett a fü, mire a jegyző, korcsmáros és a szénagyártó — az egész falu népe — összefutottak a kráterhez és Burszán András (34 éves, erőteljes, szinte öles ember) Paholik megmentésére a tölsérbé ugrott. Gletlenül arca bukott ő is. A mélyedésbe alászállt harmadik paraszt (ez szerencséjére még nem hajolt le) megrámlvemenekült, mire nem akadt senki, ki a tölsérbé alá mert volna szállani. Orvosokért futottak a 10 percnyeire fekvő Német-Lipésére, de mire ezek megérkeztek és az elküldött arcu szerencsétleneket kotelek segítségével a kráterből nagy nehezen kihúzták: mindkettő halott volt. Az orvosok már csak a tüdő és szívshűtés következtében beállított halalt konstatahthatták.

— **Elítélt pópák.** Tizenkét pópá és két szerkesztő ült a vádlottak padján Kolozsvárott a Tribuna nevű oláh újság egy cikke miatt. Ezeket az esküdtszék éppen úgy bűnösöknek találta, mint a memorandum-pór hőseit, és semmisségi panaszukat a kuria elvetette, tehát az ítélet ezekre is végérvényes, egynek kivételével. Az elítélt pópák valamennyien három hónapi fogházra ítéltettek csak kettő kapott két hónapot, a két szerkesztő pedig pénzbüntetésben marasztaltott el.

— **Népmulatság a trencsénmegyei árvizkárosultak javára.** Ma d. u. 4 órakor Rajec-Teplíc kies furdóhelyen nagy népmulatságot rendeznek, melynek tiszta jóvedelmét a trencsénvármegyei árvizkárosultak segélyezésére fordítják. A rendező bizottság mindent elkövet a siker érdekében. Lesz kerti hangverseny, tombola, zsákfutás, fazekdobás, kerékpárverseny, magyar és német színelőadás, folklás, szavaltat és végül tánc. A furdó maga gyönyörű helyen fekszik, igazi paradicsomi völgy, melyet fenyvessal koszorúzott, zöldelő hegyek ölelnek. Vize kitünő gyógyhatású. Levegője tiszta és balszamos. A vasárnapi kirándulók tehát augusztus hó 5-én Rajec-Teplícnél alkalmasabb helyre nem mehetnek. Jól mulathatnak, egészségüket apolthatják és még az inségese könnyeit is főliszarthatják. Augusztus hó 5-én Rajec-Teplíc legyen a felvidéki ember jelszava. Gyűljünk össze, hogy mulatságunk a bánatos szívűeknek is örömforsráva valjék.

— **Értesítés.** Az eperjesi ág. evang. kerületi collegiumi jogakademián az 1894—95. tanévre a beiratások f. é. szeptember 1-től 9-ig eszközöndők; az előadások szeptember 10-én veszik kezdetüket. Azok az egyéves önkéntesek, a kik tényleges katonai szolgálatakat f. év szeptember hó végén fejezik be, október 1—8. napján iratkozhatnak be. A vizsgálatok szeptember 1-től 15-ig tartanak. — A jogakademiái hallgatók vallásfekezeti kulombseg nélkül részesülhetnek a Collegium kebelében fennálló convictus kedvezményeiben; (az erre nézve megállapított felelő díjak a következők: ebél és vacsoraért 31 frt, ebédert 19 frt). Az erre érdemesek igényt tarthatnak a Collegium által éventékn kiosztatni szokott több és tekintélyes összegű ösztöndíjakra; valamint a szegény sorsúak a jelentékeny alapítókével rendelkező »Jogás segély-egylet« támogatására számíthatnak. Megjegyeztetik végül, miszerint úgy a jogakademiái ifjúság, mint a collegiumi nagy könyvtár a hallgatók rendelkezésére fog állani. Mindennemű felvilágosításokkal szívesen szolgál: az ág. ev. ker. collegiumi akademia igazgatósága.

— **Kirándulás.** A Magyar Turista Egyesület három osztálya: a gyöngyösi (Mátra-Egylet), a miskolci (Borsodi Bukk-Egylet) és a budapesti Osztály — augusztus hó 11. és 12. napján együttes kirándulást rendez a Mátrába, melyre az Egyesület t. tagjait, azoknak családját és vendégeit tisztelettel meghívjuk. — Program: A budapesti osztály tagjai augusztus 11-én reggeli 7.15 a kel. p. u.-ból ind. gyorsvonattal mennek Kaál-Kápolnára. — Itt bejárják az alföldi és miskolci tagtársakat. Kaál-Kápolnáról 11.09 vonattal 12.19 érkeznek a Siroki órához. Találkozás a Mátra Egylet tagjaival. — Innen kocsin Sirokra s a siroki var megtekintése után kocsin Parád-Fürdőbe, hová 2 1/2 órákor érkezünk. Közös ebéd. — Ebéd után a furdó s környékének, esetleg az ércbányáknak megtekintése. Meghalás Parádon. — Augusztus 12-én (vasárnap) hajnalban kocsin megy a társaság a Cseviceig (Sásvár, Üvegputa) honnan a Rudolf-tanyán s Mogyoróson át gyalog rándul fel a Mátra 2-ik legmagasabb pontja, a 965 m. magas, majd minden irányban szabad, remek kilátást nyújtó Galyara (2 1/2 órai gyaloglás). — Itt a Mátra-Egylet által az idén épített Samassa-menedékház felavatása. — Villásreggeli után a Galyacsurgó, Csórhegy, Vargak kutján (esetleg, Csórhegytisztás, Farkasuton) at a Gyökereshez. majd a

Hanak-kilátót at 3 1/2 órai gyaloglás után megérkezés Mátra Fúredre, (Bene), hol találkoznak a gyöngyösvédeké aznap kirándulókkal. — Közös ebéd 3 órakor az új vendéglőben. — Gyaloglás 7 óra megelölé pihenőkkel, költség 14—15 frt. — Ezen kiránduláson résztvenni kívánók felkeretnek, hogy részvételük bezárólag augusztus 9. este 6 óraig osztályunk pénztárosanál, Karolyi György unal (papkereskedés Dorottya-utca 10. sz.) 7 frt előleg lefizetése mellett okvetlenül bejelenteni sziveskedjenek, hogy megelölé kényelemről és ellátásról idejekorán gondoskodhassunk. — A három testvér-osztály at együttes kirándulást, minek erőteljes hatását a jövőre nézve felesleges hangsúlyoznunk, a magyar turista-ügy hiveinek a legmelegebben ajánljuk szíves figyelmébe.

Nyilttér.

(Az e rovathban foglaltakért nem vállal felelőséget a szerk.)

Egész selyem, mintázott Földuraldok (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 75 krtól 3 ft 65 krig — valamint **fekete, fehér és szines selyemszövetek** 45 krtól 11 ft 65 krig — sima, kockás, osíkos, virágos, damasztolt minőségben (mintegy 240 féle diszpozitó és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít **postabér és vámenten** a privátmegrendelők **lakására Hemeberg G.** (cs. k. udv. szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták póstafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

5048. tk. sz. 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbírósg mint tkvci hatóság közhírré teszi, hogy a turóc-szt.-mártoni r. takarékpénztárnak Drexler Erzsébet és Ferenc elleni végrehajtási ügyében Szkleno községben fekvő, a szkleno 292. sz. tjlkiben A. I. 1—3., 5—7., 10., (29/b. ö. i. sz. ház), 11—28., 30—32. sor sz. a. felvett, A. 2. t. szerint Drexler Erzsébet és B. 3. t. szerint Drexler Ferenc nevére irt ingatlanokra 374 frt kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan **az 1894. évi augusztus hó 10-ik napján d. e. 10 órakor Szkleno községben a község házában megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is el fog adatni.**

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan **gkikiáltási árának 10%-át** készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnal lett előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt átszolgáltatni.

Turóc-Szt.-Mártonban, 1894. évi január hó 5-én.

D á v i d,
kir. aljbíró.

5280. tk. sz. 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbírósg mint tkvci hatóság közhírré teszi, hogy a turóc-szt.-mártoni takarékpénztárnak Thomka Dénes elleni végrehajtási ügyében Bisztricska községben fekvő:

- a) a bisztricskai 245. sz. tjlkben + 1. sor sz. a. foglalt és Thomka Dénes nevére irt »Uपालesia« és »Zadunecovo« nevű erdőre 35 frtban. —
- b) az ottani 71. sz. tjlkben I. 1. sor sz. a. felvett, Thomka József, Thomka Dénes és Rutkay Karoly nevére irt beltelekre és 99. összeírásai sz. házra 180 frtban. —
- c) az ottani 61. sz. tjlkben I. 1. sor sz. a. foglalt, Thomka Anna, Thomka József, Thomka Dénes, Thomka

szül. Thomka Závode Janka és kiskorú Thomka Závode Maria nevére irt ingatlanra 12 frtban. — és d) az ottani 42. sz. tjlkben + 1. sor sz. a. felvett, Sevrta György, Vilim Darula Katalin, Thomka Dénes, Lehozky János, ifj. Matula György, Matula András, ifj. Thomka György, Rajcsan János, Laczik József, Laczik András, Vilim János, Korbely András s utlice. Korbely János, Korbely András s podhradku, Kozehuba György, Thomka József Petre, kiskorú Krucecz Paulina, József, Anna, Maria, Gusztáv és Emilia, Thomka Gábore Zsigmond, Korbely Drkotta György, Koncek Karoly, Krucecz Pal és Krkosa Maria nevére irt ingatlanra 160 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan **az 1894. évi augusztus hó 14-ik napján d. e. 10 órakor Bisztricska községben a község házában megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is el fog adatni.**

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan **gkikiáltási árának 10%-át** készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnal lett előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt átszolgáltatni.

Turóc-Szt.-Mártonban, 1894. évi február hó 25.

D á v i d,
kir. aljbíró.

A Richter-féle Tinct. Capsici comp.
Horgony-Pain-Expeller

olnevezés alatt igen jó hírnévnek örvend. Ezen fájdalomcsillapító bedörzsölés valamennyi közbény, osziz és tagszaggyalában szenvedő egyéneknek az uton helyen ajánlólag előnévezhető. Ezben tinktura már 25 év óta, mint legmegbízhatóbb hálszer általában kidovált és emellegva már további ajánlásra nem szorul.

Csekély ára, üvegeknél 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt 20 kr. vagonyalonak is lehetővé teszi, ezen kitünő hálszernek beszerzését. Bevásárlás alkalmával a »Horgony« védjegyre ügyelendő, nehogy utánzatot adjanak, mert csak a voros Horgonyval ellátott üvegek valók. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszerártaíhoz: Richter gyógyszerára, az arany országhoz» Prágában vagy Torok József gyógyszerészhez Budapestben.

2912. tk. sz. 1894.

Árverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbírósg mint tkvci hatóság közhírré teszi, hogy a »Kölcsönös segélyező pénztár Znióváralján« szövetkezetnek Vavro szül. Krsnav Anna elleni végrehajtási ügyében Znióváralja községben fekvő, a znióváraljai 125. sz. tjlkben A. I. 1—29. és + 1—5. sor sz. a. felvett és Vavro szül. Krsnav Anna nevére irt ingatlanokra 1323 frt kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan **az 1894. évi szeptember hó 10-ik napján d. e. 10 órakor Znióváralja községben a község házában megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is el fog adatni.**

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan **gkikiáltási árának 10%-át** készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnal lett előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósg mint tkvci hatóság.

Turóc-Szt.-Mártonban, 1894. évi június 27-én.

Medzhiradzsky,
kir. aljbíró.

A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények

mint azelőtt páratlanok a maguk nomében; három éven felüli gyermekek számára a legkedveltebb karácsonyi ajándék. Olcsóbbak mint bármely más játék, mivel sok éven át oltartanak és még hosszabb idő múlva is kiegészíthetők és nagyobbíthatók. A valódi

Horgony-Kőépítőszekrények

az egyedüli játék, a mely valamennyi országban osztatlan dícsereget talált, és mindnyájuk által a kik ismerik, meggyőződésből továbbápanitatták. A ki ezen, a maga nomében páratlan játék és foglalkoztatószer, még nem ismeri, az hossza hamarjában az alatt jogyzett cég által az új, gazdagon illusztrált árjegyzetét és olvassa az abba nyomtatott felette kedvözö bíralatokat. — Bevásárlás alkalmával határozottan: Richter-féle Horgony-gyártógyár nélkül, mint nem valódi, könnyen visszatársztandó; a ki ezt elmulasztja, könnyen kapat kevesebb értékű utánzatot. A valódi Horgony-kőépítőszekrények 35 kr., 70 kr., 80 kr., 5 frt és magasabb áron

a) a nagyobb játékszerzetekben készletben vannak.

Uj! A Richter-féle Turelmi játékok: Columbus tojása, Vilámhártó, Haragzó, Gondozó, Pythagoras stb. Az új füzetek, kettőse játékok felette érdekes feladatait is tartalmaznak. Egy játék ára 35 kr. Csak a »Horgony«-nyalóttatott játékok valódi!

Richter F. Ad. és társa.

Előő oestr magy. cédes, és k/r szabadalm. kőépítőszekrény gyár.
Wien, I. Nibelungengasse 4. Rudolstadt, Nürnberg, Oltan, Rotterdam, London E.C. New-York.